Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

25 януари 2017 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2007/64/ЕО — Платежни услуги във вътрешния пазар — Рамкови договори — Предварителна обща информация — Задължение за предоставяне на тази информация на хартиен или на друг траен носител — Информация, предадена чрез електронна пощенска кутия, интегрирана в интернет страница за онлайн банкиране“

По дело C-375/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) с акт от 27 май 2015 г., постъпил в Съда на 15 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG

срещу

Verein für Konsumenteninformation,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (докладчик) и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 юни 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG, от G. Schett, Rechtsanwalt,

— за Verein für Konsumenteninformation, от S. Langer, Rechtsanwalt,

— за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от L. D'Ascia, avvocato dello Stato,

— за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

* * Език на производството: немски.

— за Европейската комисия, от W. Mölls и H. Tserepa-Lacombe, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 септември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 36, параграф 1 и член 41, параграф 1 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ L 319, 2007 г., стр. 1), изменена с Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. (ОВ L 302, 2009 г., стр. 97) (наричана по-нататък „Директива 2007/64“).

2 Запитването е отправено в рамките на правен спор между BAWAG PSK Bank für Arbeit und Wirtschaft und Österreichische Postsparkasse AG (наричано по-нататък „BAWAG“) и Verein für Konsumenteninformation (Сдружение за информиране на потребителите, наричано по-нататък „Сдружението“) по повод на клауза, съдържаща се в договорите, които BAWAG сключва с потребители.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Съображения 18, 21—24, 27 и 46 от Директива 2007/64 гласят:

„(18) Следва да се установи набор от правила, за да се гарантира прозрачност на условията и изискванията за информация за платежни услуги.

[…]

(21) С настоящата директива следва да се определят задълженията на доставчиците на платежни услуги във връзка с предоставянето на информация на ползвателите на платежни услуги, които следва да получават ясна информация за платежните услуги с едно и също високо ниво на качество, за да могат да направят информиран избор между всички доставчици в рамките на ЕС. От съображения за прозрачност с настоящата директива следва да се определят хармонизираните изисквания, необходими, за да се гарантира, че необходимата и достатъчна информация е дадена на ползвателите на платежни услуги както по отношение на договора за платежни услуги, така и по отношение на платежните транзакции. С цел да се насърчи гладкото функциониране на единния пазар на платежни услуги, държавите членки следва да имат възможност да приемат само онези разпоредби относно информацията, които са предвидени в настоящата директива.

(22) Потребителите следва да бъдат защитени срещу нелоялни и заблуждаващи практики в съответствие с Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 [година] относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар [и за изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на

български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260)], както и с Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 [година] за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия) [ОВ L 178, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 29, стр. 257] и Директива 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2002 [година] относно дистанционната търговия на потребителски финансови услуги [и за изменение на Директива 90/619/ЕИО на Съвета и на Директиви 97/7/ЕО и 98/27/ЕО (ОВ L 271, 2002 г., стр. 16; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 183), изменена с Директива 2005/29]. Допълнителните разпоредби в тези директиви продължават да се прилагат. При все това е нужно да се поясни отношението между настоящата директива и Директива 2002/65/ЕО във връзка с изискването за преддоговорна информация.

(23) Изискваната информация следва да бъде съответстваща на потребностите на ползвателите и да се съобщава по стандартен начин. Въпреки това изискванията за информация при еднократна платежна операция следва да се различават от изискванията при рамков договор, предвиждащ изпълнението на поредица от платежни операции.

(24) В практиката рамковите договори и включените в тях платежни операции са много по-разпространени и икономически значими от еднократните платежни операции. При наличие на платежна сметка или специфичен платежен инструмент, е необходим рамков договор. Ето защо изискванията за предварителна информация при рамкови договори следва да бъдат всеобхватни и информацията следва винаги да бъде предоставена на хартиен или друг [траен] носител, като разпечатки от устройства за разпечатване на извлечения по сметки, дискети, CD-ROM, DVD, компютърни твърди дискове, на които може да се съхраняват електронни съобщения, както и интернет страници, които са достъпни за последващи справки за период от време, достатъчен за целите на информацията и позволяващ непроменения възпроизвеждане на съхранената информация. При все това доставчикът на платежни услуги и ползвателят на платежни услуги следва да разполагат с възможност да уговорят в рамковия договор начина на предоставяне на последваща информация относно извършените платежни транзакции, например, че при интернет банкиране цялата информация относно платежната сметка е на разположение онлайн.

[…]

(27) […] настоящата директивата следва да разграничи двата начина, по които доставчикът на платежни услуги дава информация: информацията се предоставя, тоест съобщава по инициатива на доставчика на платежни услуги в подходящото време съгласно изискванията на настоящата директива, без допълнително настояване от страна на ползвателя на платежни услуги, или информацията се осигурява на разположение на ползвателя на платежни услуги, като се взема под внимание всяко негово искане за допълнителна информация. В последния случай ползвателят на платежни услуги следва да предприеме активни действия, за да получи информацията, като например изрично да я поиска от доставчика на платежни услуги, да влезе в електронната кутия на банковата си сметка или да постави банкова карта в устройство за разпечатване на извлечения по сметка. […]

[…]

(46) Гладкото и ефикасно функциониране на платежната система зависи от възможността на ползвателя да разчита на това, че доставчикът на платежни услуги ще изпълни платежната операция точно и в уговорения срок. Обикновено доставчикът е в състояние да прецени рисковете, свързани с платежната трансакция. Именно доставчикът е този, който

предоставя платежната система, предприема мерки за обратно изискване на погрешно преведени средства и в повечето случаи решава кои посредници да използва при изпълнението на определена платежна транзакция. […]“.

4 Съгласно член 4 от Директива 2007/64, озаглавен „Определения“:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

12) „рамков договор“ означава договор за платежни услуги, с който се урежда бъдещото изпълнение на отделни или на поредица от платежни операции и който може да съдържа задължението и условията за откриване на платежна сметка;

[…]

25) „[траен] носител“ означава всеки инструмент, който позволява на ползвателя на платежни услуги да съхранява информация, адресирана лично до него, по начин, достъпен за последващи справки за период от време, достатъчно за целите на информацията и който позволява непроменения възпроизвеждане на съхранената информация;

[…]“.

5 Дял III от тази директива, озаглавен „Прозрачност на условията и изискванията за информация за платежни услуги“, включва глава 1, чието заглавие е „Общи правила“. Сред съдържащите се в тази глава разпоредби се намират по-специално членове 30 и 31 от Директивата.

6 Член 30 от посочената директива, озаглавен „Приложно поле“, гласи:

„1. Настоящият дял се прилага за еднократни платежни операции, рамкови договори и платежни операции, предмет на тези договори. Страните могат да се договарят, че той не се прилага изцяло или отчасти, ако ползвателят на платежна услуга не е потребител.

2. Държавите членки могат да предвидят разпоредбите на настоящия дял да се прилагат за микропредприятията по същия начин, както за потребителите.

[…]“.

7 Член 31 от същата директива, озаглавен „Други разпоредби на общностното законодателство“, предвижда следното:

„Разпоредбите на настоящия дял не засягат по никакъв начин общностното законодателство, предвиждащо допълнителни изисквания за предварителна информация.

Въпреки това в случаите, за които се прилага и Директива 2002/65/ЕО[, изменена с Директива 2005/29], изискванията за информация по член 3, параграф 1 от посочената директива, с изключение на точка 2, букви в)—ж), точка 3, буква а), г) и д) и точка 4, буква б) от посочения параграф, се заменят с членове 36, 37, 41 и 42 от настоящата директива“.

8 Глава 2 от дял III от Директива 2007/64 е озаглавена „Еднократни платежни транзакции“. Сред съдържащите се в тази глава разпоредби се намират по-специално членове 35—37.

9 Член 35 от тази директива, озаглавен „Приложно поле“, гласи:

„1. Настоящата глава се прилага към еднократни платежни транзакции, неуредени с рамков договор.

2. Когато платежно нареждане за еднократна платежна транзакция е предадено посредством платежен инструмент, уреден с рамков договор, доставчикът на платежни услуги не е задължен да предоставя или да осигурява на разположение информация, която вече е дадена на ползвателя на платежни услуги въз основа на рамковия договор с друг доставчик на платежни услуги или която ще му бъде дадена съгласно този рамков договор“.

10 Член 36 от тази директива, озаглавен „Предварителна обща информация“, предвижда:

„1. Държавите членки изискват, преди ползвателят на платежни услуги да е обвързан с договор или предложение за еднократна платежна услуга, доставчикът на платежни услуги да осигури на разположение на ползвателя на платежни услуги по леснодостъпен начин, до информацията и условията, посочени в член 37. По искане на ползвателя на платежни услуги, доставчикът на платежни услуги предоставя информацията и условията на хартиен или друг [траен] носител. Информацията и условията се дават във вид на разбираем текст и в ясна и достъпна форма на официален език на държавата членка, в която се предлага платежната услуга или на всеки друг език, уговорен между страните.

[…]

3. Задълженията по параграф 1 могат да бъдат изпълнени и чрез осигуряване на копие от проекта на договор за еднократна платежна услуга или от авизо за платежно нареждане, съдържащи информацията и условията, посочени в член 37“.

11 Член 37 от същата директива, озаглавен „Информация и условия“, посочва в параграф 1 информацията и условията, които трябва да бъдат предоставени или осигурени на разположение на ползвателя на платежни услуги.

12 Дял III от Директива 2007/64 включва глава 3, която е озаглавена „Рамкови договори“ и в която по-специално се намират членове 40—43.

13 Съгласно член 40 от тази директива, озаглавен „Приложно поле“:

„Настоящата глава се прилага към платежни транзакции, които са предмет на рамков договор“.

14 Член 41 от посочената директива, озаглавен „Предварителна обща информация“, има следното съдържание:

„1. Държавите членки изискват от доставчика на платежни услуги, в разумен срок преди обвързването на ползвателя на платежни услуги с рамков договор или предложение за такъв, да му предостави на хартиен или друг [траен] носител, информацията и условията, посочени в член 42. Информацията и условията се дават във вид на разбираем текст и в ясна и достъпна форма на официален език на държавата членка, в която се предлага платежната услуга[,] или на всеки друг език, уговорен между страните.

2. Ако рамковият договор е сключен по искане на ползвателя на платежни услуги посредством средство за дистанционна комуникация, което не дава възможност на доставчика на платежни услуги да спази разпоредбите на параграф 1, доставчикът на платежни услуги изпълнява задълженията си по посочения параграф незабавно след сключването на рамковия договор.

3. Задълженията по параграф 1 могат да бъдат изпълнени и чрез предоставяне на копие от проекта на рамковия договор, съдържащо информацията и условията, посочени в член 42“.

15 Член 42 от същата директива, озаглавен „Информация и условия“, посочва информацията и условията, които трябва да бъдат предоставени на ползвателя на платежни услуги.

16 Член 43 от Директива 2007/64, озаглавена „Достъпност на информацията и на условията на рамковия договор“, предвижда следното:

„Във всеки момент на договорните отношения ползвателят на платежни услуги има право по негово искане да получи условията на рамковия договор, както и информацията и условията, посочени в член 42, на хартиен или друг [траен] носител“.

17 Член 44 от тази директива, озаглавен „Промени в условията на рамковия договор“, гласи:

„1. Всички промени в рамковия договор, както и информацията и условията, посочени в член 42, се предлагат от доставчика на платежни услуги по начина, определен в член 41, параграф 1 и не по-късно от два месеца преди датата, на която е предложено да влязат в сила.

Където е приложимо, в съответствие с член 42, параграф 6, буква а), доставчикът на платежни услуги информира ползвателя на платежни услуги, че се счита, че последният е приел тези промени, ако не е уведомил доставчика на платежни услуги, че не ги приема преди датата, на която е предложено да влязат в сила. В този случай доставчикът на платежни услуги уточнява също така, че ползвателят на платежни услуги има правото да прекрати рамковия договор незабавно и без разноски преди датата, на която е предложено промените да влязат в сила.

2. Промени в лихвените проценти или обменните курсове могат да се прилагат незабавно и без предизвестие, ако рамковият договор предвижда това право и промените се основават на референтния лихвен процент или обменен курс, уговорени в съответствие с член 42 […]. Ползвателят на платежни услуги следва да бъде информиран за всяка промяна в лихвения процент при първа възможност и по начина, определен в член 41, параграф 1, освен ако страните не са уговорили определена периодичност или начин, по който информацията трябва да се предостави или да се осигури на разположение. При все това промените в лихвените проценти или обменния курс, които са по-благоприятни за ползвателите на платежни услуги, могат да бъдат прилагани без предизвестие.

[…]“.

Австрийското право

18 Директива 2007/64 е транспонирана в австрийското право с Bundesgesetz über die Erbringung von Zahlungsdiensten (Zahlungsdienstegesetz — ZaDiG) от 2009 г. (BGBl. I, 66/2009, наричан по-нататък „Закон за платежните услуги“).

19 Член 26 от Закона за платежните услуги има следното съдържание:

„1. Доставчикът на платежни услуги трябва в разумен срок преди обвързването на ползвателя на платежни услуги с договор или с предложение за такъв,

1) при рамков договор в съответствие с член 28, да съобщи на ползвателя на платежни услуги информацията и условията на договора на хартиен носител или, в случай че ползвателят на платежни услуги е дал съгласието си, на друг траен носител, […]

[…]

2. Информацията и договорните клаузи трябва да са формулирани по ясен и разбираем начин […]“.

20 Съгласно член 29, параграф 1 от този закон:

„1. Доставчикът на платежни услуги

1) предлага промени в рамковия договор на ползвателя на платежни услуги не по-късно от два месеца преди датата, на която е планирано промените да влязат в сила, по реда на член 26, параграф 1, точка 1 и параграф 2 […]

[…]“.

21 Директива 2000/31 е транспонирана в австрийското право с Bundesgesetz, mit dem bestimmte rechtliche Aspekte des elektronischen Geschäfts- und Rechtsverkehrs geregelt werden (E-Commerce-Gesetz — ECG) от 2001 г. (BGBl. I, 152/2001, наричан по-нататък „Законът за електронната търговия“).

22 Член 11 от Закона за електронната търговия предвижда:

„Доставчикът на услуги трябва да осигури на разположение на ползвателя договорните клаузи, както и общите условия по начин, че последният да може да ги съхранява или да ги възпроизвежда. Това задължение не може да бъде изменяно в ущърб на ползвателя“.

23 Член 12 от Закона за електронната търговия предвижда:

„Електронните съобщения, свързани с договора, другите електронни съобщения с правно значение, както и електронните потвърждения за получаване се считат за изпратени, ако страната, за която те са предназначени, може да се запознае с тях при нормални обстоятелства. Това задължение не може да бъде изменяно в ущърб на ползвателя“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

24 В съответствие с австрийското законодателство Сдружението има процесуална легитимация, за да защитава интересите на потребителите.

25 BAWAG е банка, която извършва дейността си на цялата австрийска територия. В отношенията с потребителите тя прилага общи условия, които уреждат използването от последните на интернет страницата за онлайн банкиране *e-banking*.

26 Общите условия относно интернет страницата за онлайн банкиране *e-banking* съдържат клауза, според която „[к]огато клиентът е приел да ползва *e-banking*, банката му изпраща или му осигурява на разположение съответните известия и извлечения (по-специално информация за сметки, извлечения по сметки, извлечения по кредитни карти, известия за промени и др.) по пощата или по електронен път, като ги прави достъпни за извличане или ги изпраща чрез системата за *e-banking* на [BAWAG]“.

27 Достъпът до посочената страница се предоставя въз основа на споразумение, което е сключено в допълнение към договор за откриване и обслужване на банкова сметка и поради това е част от рамков договор.

28 От акта за препращане следва, че съобщенията, изпращани на предназначените за потребителите и намиращи се на интернет страницата за онлайн банкиране *e-banking* електронни пощенски кутии, остават там, без да бъдат променяни, и не се заличават за период от време, достатъчен за информирането на тези потребители, така че са достъпни за справки и могат да бъдат възпроизведени без изменение по електронен път или отпечатани на хартия. Тези съобщения могат да бъдат управлявани от потребителите и евентуално да бъдат изтривани от тях.

29 Сдружението сезира Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена, Австрия) с искане BAWAG да преустанови използването в общите си условия на посочената клауза или на каквато и да е еквивалентна клауза.

30 Всъщност според Сдружението тези клаузи противоречат на разпоредбите на Закона за платежните услуги.

31 След като с решение от 31 октомври 2013 г. Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена) уважава иска на Сдружението, BAWAG подава въззивна жалба срещу това решение пред Oberlandesgericht Wien (Върховен регионален съд Виена, Австрия).

32 С решение от 11 април 2014 г. Oberlandesgericht Wien (Върховен регионален съд Виена) частично променя решението на Handelsgericht Wien (Търговски съд Виена). BAWAG подава ревизионна жалба срещу решението на Oberlandesgericht Wien (Върховен регионален съд Виена) до запитващата юрисдикция.

33 Тъй като счита, че разрешаването на спора по главното дело зависи от тълкуването на Директива 2007/64, Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 41, параграф 1 във връзка с член 36, параграф 1 от Директива 2007/64 да се тълкува в смисъл, че информацията (в електронна форма), която банката изпраща на електронната пощенска кутия на клиента в рамките на [интернет страницата за онлайн банкиране *e-banking*], така че клиентът може да извлече тази информация чрез щракване след влизане като регистриран потребител в интернет страницата за онлайн банкиране *e-banking*, е предоставена на клиента на траен носител?

2) Ако отговорът на първия въпрос е отрицателен:

Следва ли член 41, параграф 1 във връзка с член 36, параграф 1 от [Директива 2007/64] да се тълкува в смисъл, че в такъв случай:

а) информацията е предоставена на разположение от банката на траен носител, но не е предоставена на клиента, а само е осигурена на негово разположение, или

б) става въпрос изобщо само за осигуряване на разположение на информацията без използване на траен носител?“.

По преюдициалните въпроси

34 С преюдициалните си въпроси, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 41, параграф 1 и член 44, параграф 1 от Директива 2007/64 във връзка с член 4, точка 25 от последната директива трябва да се тълкуват в смисъл, че промените в информацията и условията, посочени в член 42 от посочената директива, както и промените в рамковия договор, предадени от доставчика на платежните услуги на ползвателя на тези услуги посредством електронна пощенска кутия, интегрирана в интернет страница за онлайн банкиране, трябва да бъдат считани за предоставени на траен носител по смисъла на

тези разпоредби или само за осигурени на разположение на този ползвател, както се предвижда в член 36, параграф 1, първо изречение от същата тази директива по отношение на информацията и условията, посочени в член 37 от същата.

35 В самото начало следва да се припомни, че член 36, параграф 1 от Директива 2007/64 предвижда задължение за предоставяне на предварителна обща информация на ползвателя на платежни услуги, що се отнася до договор или предложение за еднократна платежна услуга, неуредени с рамков договор по смисъла на член 4, точка 12 от тази директива, докато, що се отнася до уредените с този рамков договор платежни транзакции, подобно задължение е предвидено в член 41, параграф 1 от посочената директива.

36 За целите на Директива 2007/64 „рамковият договор“ е дефиниран в член 4, точка 12 от тази директива като договор за платежни услуги, с който се урежда бъдещото изпълнение на отделни или на поредица от платежни транзакции и който може да съдържа задължението и условията за откриване на платежна сметка.

37 Съгласно член 41, параграф 1 от посочената директива държавите членки изискват от доставчика на платежни услуги, в разумен срок преди обвързването на ползвателя на платежни услуги с рамков договор или предложение за такъв, да му предостави на хартиен или друг траен носител, информацията и условията, посочени в член 42 от същата директива.

38 Освен това от член 44, параграф 1, първа алинея от Директива 2007/64 следва, че всички промени в рамковия договор, както и информацията и условията, посочени в член 42 от тази директива, се предлагат от доставчика на платежни услуги по начина, определен в член 41, параграф 1 от посочената директива, и не по-късно от два месеца преди датата, на която е предложено да влязат в сила.

39 За да бъде даден полезен отговор на поставените въпроси, следва да се разгледат две изисквания, предвидени в член 41, параграф 1 от същата директива, а именно изискването за използване на траен носител, върху който трябва да се намира съответната информация, както и изискването тази информация да бъде предоставена на ползвателя на платежните услуги.

40 Що се отнася, на първо място, до съдържащото се в член 41, параграф 1 от Директива 2007/64 понятие „[траен] носител“, то е дефинирано в член 4, точка 25 от тази директива като всеки инструмент, който позволява на ползвателя на платежни услуги да съхранява информация, адресирана лично до него, по начин, достъпен за последващи справки за период от време, достатъчен за целите на информацията, и който позволява непроменения възпроизвеждане на съхранената информация.

41 Съображение 24 от посочената директива уточнява, че изискванията за предварителна информация при рамкови договори следва да бъдат всеобхватни и информацията следва винаги да бъде предоставена на хартиен или друг траен носител, като разпечатки от устройства за разпечатване на извлечения по сметки, дискети, CD-ROM, DVD, компютърни твърди дискове, на които може да се съхраняват електронни съобщения, както и интернет страници, които са достъпни за последващи справки за период от време, достатъчен за целите на информацията и позволяващ непроменения възпроизвеждане на съхранената информация.

42 Като се позовава по-специално на определението за „траен носител“ в член 3, буква м) от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 2008 г., стр. 66 и поправки в ОВ L 207, 2009 г., стр. 14, ОВ L 199, 2010 г., стр. 40, ОВ L 234, 2011 г., стр. 46 и ОВ L 36, 2015 г., стр. 15), Съдът е постановил, че този носител трябва да гарантира на потребителя, по подобен начин както хартиеният носител, притежаването на изискваната информация, за да му позволи евентуално да защити правата си.

В това отношение от значение са възможността на потребителя да съхранява адресираната лично до него информация, гаранцията, че нейното съдържание ще остане непроменено и достъпно за подходящ период, и възможността за възпроизвеждането ѝ в непроменен вид (вж. в този смисъл решения от 5 юли 2012 г., Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, т. 42—44 и от 9 ноември 2016 г., Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, т. 35).

43 Както обаче посочва генералният адвокат в точки 51—63 от заключението си и както е постановил по същество Съдът на Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) в своето решение от 27 януари 2010 г., Inconsult Anstalt/Finanzmarktaufsicht (E-4/09, EFTA Court Report 2009—2010, стр. 86, т. 63—66), следва обаче да се приеме, че някои интернет страници трябва да бъдат квалифицирани като „трайни носители“ по смисъла на член 4, точка 25 от Директива 2007/64.

44 Като се имат предвид по-специално точки 40—42 от настоящото решение, такъв е случаят, когато интернет страницата позволява на ползвателя на платежни услуги да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, достъпен за последващи справки за период от време, достатъчен за целите на информацията, и който позволява непроменото възпроизвеждане на съхранената информация. Освен това, за да може интернет страница да се счита за „траен носител“ по смисъла на тази разпоредба, трябва да бъде изключена всякаква възможност за едностранно изменение на нейното съдържание от доставчика на платежните услуги или от друг специалист, на когото е било поверено управлението на тази страница.

45 Това тълкуване съответства на посочените в съображения 21 и 22 от Директива 2007/64 цели, а именно защитата на ползвателите на платежни услуги, и в частност на потребителите.

46 Запитващата юрисдикция следва да провери дали по делото в главното производство са изпълнени посочените в точка 44 от настоящото решение условия.

47 Що се отнася, на второ място, до въпроса в коя хипотеза промените в информацията и посочените в член 42 от Директива 2007/64 условия, както и промените в рамковия договор, могат да се считат за „предоставени“ на траен носител в съответствие с член 41, параграф 1 от тази директива, следва да се припомни, както е посочено в съображение 27 от тази директива, че последната трябва да разграничи два начина на предаване на информация от доставчика на платежни услуги: или доставчикът на платежни услуги трябва да предостави, т.е. да съобщи по своя инициатива съответната информация, без допълнително настояване от страна на ползвателя на платежни услуги, или информацията се осигурява на разположение на ползвателя на платежни услуги, като се взема под внимание всяко негово искане за допълнителна информация. В последния случай ползвателят на платежни услуги следва да предприеме активни действия, за да получи информацията, като например изрично да я поиска от доставчика на платежни услуги, да влезе в електронната кутия на банковата си сметка или да постави банкова карта в устройство за разпечатване на извлечения по сметка.

48 Оттук следва, че когато Директива 2007/64 предвижда, че съответната информация се предоставя от доставчика на платежни услуги на ползвателя на тези услуги, доставчикът е този, който трябва да съобщи тази информация по своя инициатива.

49 Същевременно, тъй като, както бе припомнено в точка 45 от настоящото решение, защитата на ползвателите на платежни услуги, и в частност на потребителите, е една от целите на посочената директива, както посочва генералният адвокат в точки 75—77 от заключението си, не може основателно да се изисква от ползвателите на платежни услуги редовно да проверяват електронните съобщителни услуги, които са приели да използват, още повече че съгласно член 44, параграф 1, втора алинея от Директива 2007/64 се счита, че при предвидените в споменатата разпоредба обстоятелства тези ползватели са приели промените в условията на рамковия договор, предложени от посочените доставчици.

50 При това положение съответната информация, предадена от доставчика на платежни услуги на ползвателя на тези услуги чрез интернет страница за онлайн банкиране, може да се счита за предоставена по смисъла на член 41, параграф 1 от Директива 2007/64, ако подобно предаване е съпътствано от активното поведение на доставчика за свеждане до знанието на ползвател, че тази информация съществува и е на разположение на посочената страница.

51 Както по същество посочва генералният адвокат в точка 79 от заключението си, подобно поведение по-специално може да представлява изпращането на писмо или на електронно съобщение на адреса, обичайно използван от ползвателя на тези услуги за комуникация с други лица и чието използване страните са уговорили в рамковия договор, сключен между доставчика на платежни услуги и този ползвател. Следователно така избраният адрес не може да бъде определеният за този ползвател на интернет страницата за онлайн банкиране, управлявана от доставчика на платежни услуги или от друг специалист, на когото е било поверено управлението на тази страница, доколкото, макар да съдържа електронна пощенска кутия, тази страница не се използва от същия ползвател за обичайната му комуникация с други лица, различни от посочения доставчик.

52 Запитващата юрисдикция следва да провери дали с оглед на всички обстоятелства по делото в главното производство, промените в информацията и условията, посочени в член 42 от Директива 2007/64, както и промените в съответния рамков договор, могат да се считат за съобщени от доставчика на платежни услуги по негова инициатива на ползвателя на тези услуги.

53 Предвид всички изложени по-горе съображения, на поставените въпроси следва да се отговори по следния начин:

— Член 41, параграф 1 и член 44, параграф 1 във връзка с член 4, точка 25 от Директива 2007/64 трябва да се тълкуват в смисъл, че промените в информацията и условията, посочени в член 42 от тази директива, както и промените в рамковия договор, предадени от доставчика на платежни услуги на ползвателя на тези услуги посредством електронна пощенска кутия, интегрирана в интернет страница за онлайн банкиране, могат да се считат за предоставени на траен носител по смисъла на тези разпоредби само ако са изпълнени две условия:

  — тази интернет страница да позволява на посочения ползвател да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, че да има достъп до нея и да я възпроизвежда в непроменен вид за подходящ период от време, без да е възможна никаква едностранна промяна на съдържанието ѝ от страна на този доставчик или на друг специалист, и

  — ако ползвателят на платежни услуги е длъжен да посещава посочената интернет страница, за да се запознае с тази информация, предаването на информацията да се съпътства от активно поведение на доставчика на платежни услуги за свеждане до знанието на този ползвател, че посочената информация съществува и е на разположение на споменатата интернет страница.

— В случай че ползвателят на платежни услуги е длъжен да посещава такава страница, за да се запознае със съответната информация, последната е само осигурена на разположение на този ползвател по смисъла на член 36, параграф 1, първо изречение от Директива 2007/64, когато предаването на информацията не се съпътства от подобно активно поведение на доставчика на платежни услуги.

По съдебните разноски

54 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 41, параграф 1 и член 44, параграф 1 от Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 година относно платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО, изменена с Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г., във връзка с член 4, точка 25 от тази директива, трябва да се тълкуват в смисъл, че промените в информацията и условията, посочени в член 42 от тази директива, както и промените в рамковия договор, предадени от доставчика на платежни услуги на ползвателя на тези услуги посредством електронна пощенска кутия, интегрирана в интернет страница за онлайн банкиране, могат да се считат за предоставени на траен носител по смисъла на тези разпоредби само ако са изпълнени две условия:

— **тази интернет страница да позволява на посочения ползвател да съхранява информацията, адресирана лично до него, по начин, че да има достъп до нея и да я възпроизвежда в непроменен вид за подходящ период от време, без да е възможна никаква едностранна промяна на съдържанието ѝ от страна на този доставчик или на друг специалист, и**

— **ако ползвателят на платежни услуги е длъжен да посещава посочената интернет страница, за да се запознае с тази информация, предаването на информацията да се съпътства от активно поведение на доставчика на платежни услуги за свеждане до знанието на този ползвател, че посочената информация съществува и е на разположение на споменатата интернет страница.**

В случай че ползвателят на платежни услуги е длъжен да посещава такава страница, за да се запознае със съответната информация, последната е само осигурена на разположение на този ползвател по смисъла на член 36, параграф 1, първо изречение от Директива 2007/64, изменена с Директива 2009/111, когато предаването на информацията не се съпътства от подобно активно поведение на доставчика на платежни услуги.

Подписи